

СИНЕРГІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ПАСАЖИРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В ІНТЕГРОВАНІХ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМАХ

*В статті розглянуто питання щодо синергії у проектах технологій пасажирських перевезень за умови інтеграції транспортних систем.
В статье рассмотрены вопросы синергии в проектах технологий пассажирских перевозок в условиях интеграции транспортных систем.
In article the current questions about of synergy in technology projects passenger traffic if the integration of transport systems.*

Постановка проблеми. Сучасні місце та роль транспортної системи у суспільному виробництві визначені пріоритетним розвитком транспорту загального користування з відповідною розгалуженою інфраструктурою. З кожним роком Україна відкриває для себе нові горизонти у сфері зміцнення дружніх зв'язків та взаємовигідної міжнародної співпраці у галузі розвитку транспорту для економічного та соціального прогресу, можливості використати переваги різних видів транспорту для розвитку економіки, зовнішніх торгових та культурних зв'язків та активізації спільних дій щодо координації національних та регіональних транспортних політик.

У той же час, для здійснення ефективних транспортних процесів чинним законодавством України визначені головні завдання управління в галузі транспорту, які мають забезпечити своєчасне, повне та якісне задоволення потреб населення і суспільного виробництва в пасажирських перевезеннях. Для досягнення цієї мети мають здійснитись три основні процеси у синергетичній дії – це адекватне планування, ефективний обмін знаннями й оперативною інформацією різних видів транспорту загального користування та поточна координація їх роботи.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Згідно з транспортною стратегією України, визначено пріоритети і стратегічні завдання розвитку та функціонування транспортного сектору економіки країни, передбачено розширення міжнародних транспортних зв'язків, ефективного використання транзитного потенціалу країни та інтеграція транспортної системи до світової. Основними цілями розвитку транспортного сектору визначено модернізацію транспортної інфраструктури та рухомого складу для забезпечення зростаючої мобільності населення, забезпечення конкурентоспроможних та якісних транспортних послуг, підвищення екологічності, енергоефективності транспортних процесів та безпеки перевезень пасажирів.

Серед пріоритетів стратегії видів транспорту слід відмітити наступне:

- приведення інфраструктури авіаційного транспорту у відповідність з міжнародними вимогами шляхом сприяння концентрації транзитних перевезень пасажирів через аеропорти України та створення на базі ДП «Міжнародний аеропорт «Бориспіль» провідного вузлового термінального району країни для забезпечення безперебійної роботи під час обслуговування відвідувачів

України в період проведення фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року;

- реалізація вимог директив ЄС щодо відокремлення сфери транспортного обслуговування залізничного транспорту від сфери управління інфраструктурою, яка залишається у володінні державою; удосконалення технології організації перевезень, модернізації та розбудови інфраструктури, впровадження рухомого складу нового покоління; підвищення швидкості руху пасажирських поїздів до 160ч200 км/год.; підвищення рівня інтероперабельності залізничних перевезень;

- відродження внутрішнього водного транспорту як екологічно чистого, включення внутрішніх водних шляхів до системи функціонування міжнародних транспортних коридорів та розвиток міжнародного водного туризму; подальший розвиток морського транспорту як стратегічно важливого для держави сегмента в транспортній інфраструктурі;

- будівництво нових та розвиток існуючих автодоріг, збільшення пропускної здатності та приведення їх транспортно-експлуатаційного стану у відповідність із зростаючими вимогами до інтенсивності руху, вагових навантажень, ліквідації небезпечних ділянок; розвиток дорожньої інфраструктури, що буде задіяна в обслуговуванні фінальної частини чемпіонату Європи з футболу 2012 року;

- підвищення ефективності пасажирських перевезень, зниження транспортної складової в собівартості автотранспортних послуг, підвищення дорожньої безпеки, забезпечення конкурентоспроможності вітчизняного автотранспорту на національному та міжнародному ринку транспортних послуг.

Постановка завдання. В розвиток наведеного слід додати, що автобусним перевезенням відведено ключову роль у забезпеченні стійкої мобільності людства, у тому числі в малонаселених районах, та є невід'ємною складовою системи транспорту загального користування. Вони забезпечують всім пасажиром, у тому числі незаможним та з фізичними вадами, безпечні, екологічно чисті, зручні, ефективні та доступні транспортні послуги на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівнях. Автобусний транспорт є своєрідним засобом соціального згуртування, так як для громадян, які не здатні або не вміють керувати автотранспортом особисто, автобус є єдиним гарантом досягнення місця роботи або навчання, дозвілля та здійснення туристичної подорожі.

Приведемо декілька фактів та показників на користь використання автобусного транспорту (джерело: The European Commission: EU Energy & Transport in Figures; щорічна доповідь IRU, 2010):

- пасажирський автотранспорт є високоефективним: міські та міжміські автобуси забезпечують 55% перевезень громадським транспортом в Європі та більше 45% пасажирських перевезень у Туреччині; у США вони щорічно перевозять 751 млн. пас.;

- міські та міжміські автобуси займають друге місце за пасажирообігом після легкових авто;

- за даними американського Союзу занепокоєних вчених, перевезення

міськими та міжміськими автобусами залишають самий низький рівень вуглецю серед всіх видів транспорту, рис.1;

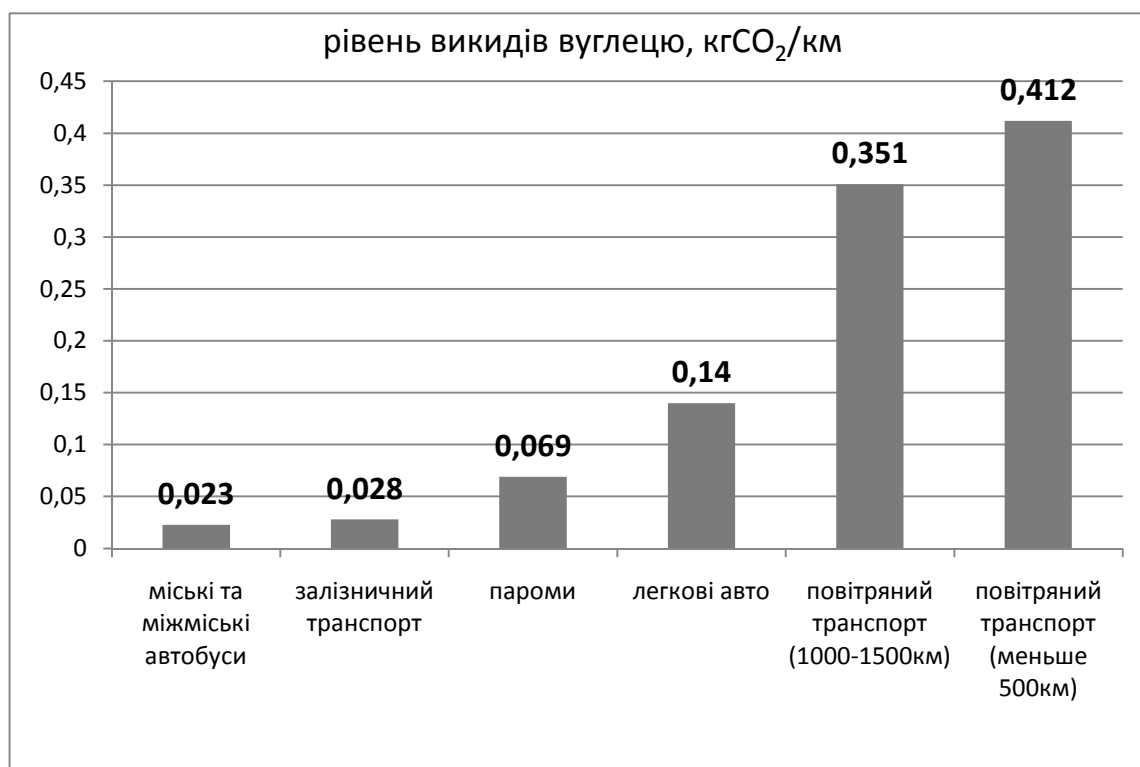

Рис. 1. Розподіл викидів вуглецю за видами транспорту

- міські та міжміські автобуси є безпечним видом транспорту: дані загиблих у ДТП ЄС, (рис.2); дані уряду США, також, підтверджують, що автобусні пасажирські перевезення є одним з найбезпечніших видів транспорту;

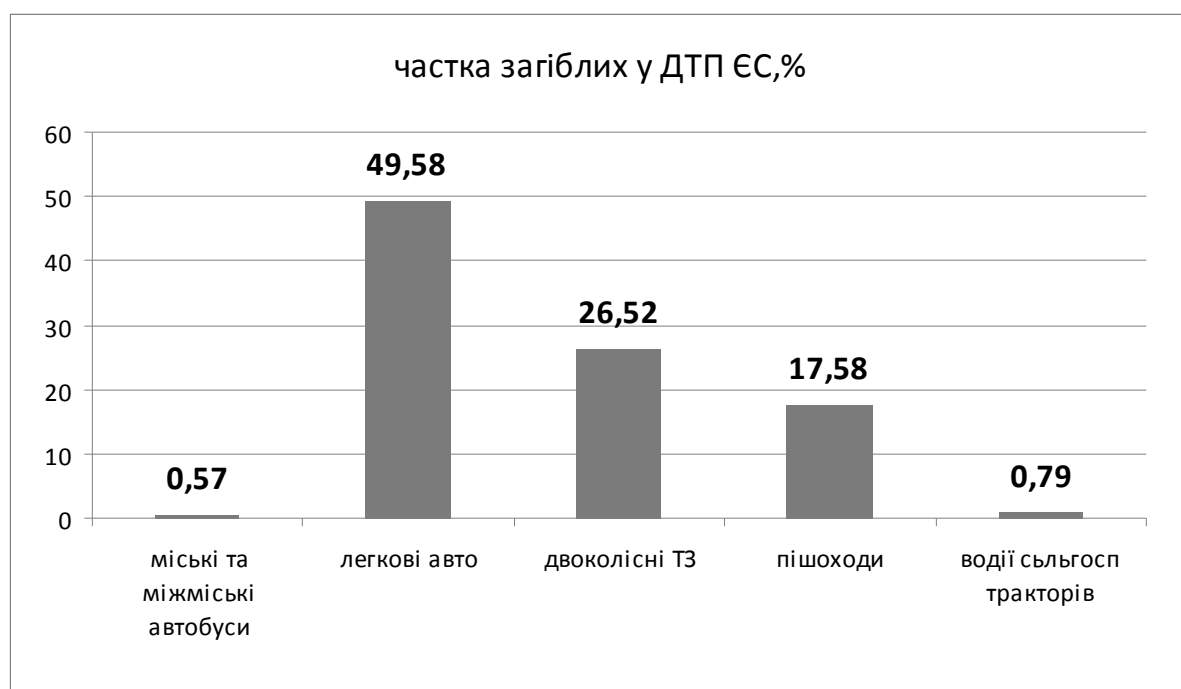

Рис. 2. Показники безпечності за видами транспорту

- міські та міжміські автобуси є доступними: вони забезпечують найнижькі витрати у розрахунку на одного пасажера в порівнянні з іншими видами транспорту;

- туристи, які використовують міжміські автобуси для подорожі витрачають у пунктах призначення на 40% коштів більше, ніж ті, які використовують інші види транспорту, що є суттєвим вкладенням до місцевої економіки окремих регіонів;

- в ЄС нараховані біля 7,5млн. робочих місць, що безпосередньо пов'язані з міськими та міжміськими автобусами; також, в ЄС експлуатуються 1,5млн. таксі (стільки ж водіїв), не враховуючи диспетчерів та керівників різного рівня тощо;

- у США сектор міжміських автобусів та туризму забезпечує близько 792тис. робочих місць, при тому, одна автобусна компанія забезпечує 3,5 робочих місця на один автобус, та одне місце в цієї галузі забезпечує 3-3,5 додаткових місця у суміжних галузях, таких як туризм та подорожі.

Додамо, що з метою покращення іміджу та просування використання пасажирських перевезень автобусами, Міжнародним Союзом автомобільного транспорту (IRU) спільно з Busworld у 2009р. було створено спільну Компанію „Smart Move” («Розумних хід»). Метою ініціативи є переконання лідерів, які приймають рішення, у соціальних, екологічних та економічних перевагах, притаманних автобусному транспорту. Завданням є домогтися більш виразного усвідомлення цих можливостей у політичних колах і в ЗМІ, з тим щоб у підсумку подвоїти масштаби застосування автобусного транспорту на рівні Євразійського континенту.

У зв'язку з чим, АсМАП України підписано Хартію партнера (2010р.), запропоновану Транспортною Радою IRU з пасажирських перевезень, тим самим приєднавши АсМАП України до Компанії «Розумний хід». За цей час її підтримали вже 82 партнери з Близького Сходу, Росії, Азії та Тихоокеанського регіону, в тому числі ведучі галузеві організації, виробники транспортних засобів та засоби масової інформації, а також тисячі операторів міських/міжміських автобусних перевезень, які повністю поділяють мету та завдання Компанії. Слід зазначити, що Європарламент, також, включив мету та завдання ініціативи щодо збільшення використання автобусів в Доповідь щодо Стійкого майбутнього транспорту в ЄС, яка лягла в основу розробки стратегії Білої Книги ЄС в транспортній політиці на період 2010-2020рр. Отже, АсМАП України об'єднав з IRU свої зусилля в глобальній кампанії «Розумний хід» з тим, щоб виправити положення з автобусними перевезеннями, яке склалося на теперішній час та наносить збитки як суспільству в цілому, так і автотранспортній галузі та споживачам транспортних послуг.

Для об'єднання зусиль виникає необхідність вирішення проблем впровадження наднових технологій пасажирських перевезень в інтегрованих транспортних системах за рахунок узгоджених дій та взаємодії систем різних видів транспорту та відведення пріоритетного місця автобусному транспорту, що дозволить покращання рівня транспортного обслуговування і скорочення загальних витрат часу на пересування пасажирів.

Важливим засобом впровадження технологій пасажирських перевезень в інтегрованих транспортних системах є створення ефективної системи управління, яка включає організацію і координацію роботи всіх видів транспорту. Вирішенню цих важливих проблем повинно передувати системне, комплексне дослідження процесів управління в цих системах, так як інтегровані транспортні системи відносять до складних систем, та важливим засобом удосконалення транспортного процесу є створення ефективних методів організації та координації пасажирських перевезень. Їх технологічна взаємодія повинна розповсюджуватись на весь шлях слідування пасажирів від пункту відправлення до пункту призначення, на основі розробки і впровадження прогресивних технологій з використанням інформації про потребу населення в перевезеннях, а саме: здійснення координованого регулювання пасажиропотоків; формування транспортної мережі; раціональний розподіл рухомого складу на визначених маршрутах та ефективну побудову розкладів руху.

Висновки. В результаті реалізації поставлених задач автобусний транспорт посідає конкурентоспроможні позиції за рівнем питомих витрат, безпеки, екологічності, якості та доступності транспортних послуг. Тим самим буде досягнуто рівня розвинених країн за комерційною швидкістю і своєчасністю доставки пасажирів до місця призначення, доступністю транспортних послуг для населення. Водночас, галузь буде здатною забезпечити потреби економіки і суспільства в якісних транспортних послугах, які відповідатимуть світовим аналогам.

Література

1. Правове регулювання сфери транспорту в Європейському Союзі та в Україні // За ред. к. е. н. В. Г. Дідика. – Том 2. – К.: ТОВ «Ніка-Принт», 2006. – 952 с.
2. Огляд стану адаптації законодавства України до *acquis communautaire*. – К.: ВД «Професіонал», 2007. — 544 с.
3. XXXI IRU WORLD CONGRESS, Istanbul, 15-16 May, 2008, - P. 64.
4. ЕЖЕГОДНЫЙ ДОКЛАД IRU, 2010. – 76с.
5. Соглашение о международных регулярных перевозках пассажиров городскими автобусами и автобусами дальнего следования (ОМНИБУС). – 71 с.
6. Реалізація потенціалу транспортної інфраструктури України в стратегії посткризового економічного розвитку. – К.: НІСД, 2011. – 37 с.
7. Маруніч В.С., Вакарчук І.М., Іщенко М.Г., Харута В.С. Перспективи єдності дій глобальної мережі IRU. LXVII науково-практична конференція науково-педагогічних працівників, аспірантів, студентів та структурних підрозділів університету. Тези доповідей. - К.: НТУ, 2011. - с. 201.